

**Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан
Республикасының Үкіметі арасындағы трансшекаралық су
объектілерін бірлесіп басқару және ұтымды пайдалану туралы
келісім**

Бұдан әрі «Тараптар» деп аталатын Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі

1998 жылғы 31 қазандағы Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасы арасындағы Мәңгілік достық туралы шарттың және 2022 жылғы 22 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасы арасындағы одақтастық қатынастар туралы шарттың ережелерін негізге ала отырып,

Біріккен Ұлттар Ұйымы Жарғысының мақсаттары мен қағидаттарына және халықаралық құқықтың жалпыға бірдей танылған басқа да нормаларына бейілділігін растай отырып,

1992 жылғы 18 ақпандағы Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Өзбекстан Республикасы, Тәжікстан Республикасы және Түркіменстан арасындағы мемлекетаралық көздердің су ресурстарын пайдалану мен қорғауды бірлесіп басқару саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге, 1992 жылғы 17 наурыздағы Шекарааралық су арналары мен халықаралық көлдерді қорғау және пайдалану жөніндегі конвенцияға және 1997 жылғы 21 мамырдағы Халықаралық су ағындарын кеме қатынасынан басқаша пайдалану түрлерінің құқығы туралы конвенцияға сәйкес Тараптар мемлекеттерінің міндеттемелерін растай отырып,

трансшекаралық әсерді болғызбау, шектеу және қысқарту, сондай-ақ трансшекаралық су объектілерін бірлесіп басқаруды және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету мақсатында

төмендегілер туралы келісті:

1-бап

Осы Келісімде пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

1) трансшекаралық су объектісі – Тараптар мемлекеттері арасындағы Мемлекеттік шекара сызығын кесіп өтетін және/немесе ол бойынша ағатын

су режимі белгілері бар су ағыны не судың тұрақты немесе уақытша шоғырлануы;

2) мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайлары – екі Тараптың су тұтынушыларына су беру жүзеге асырылатын мемлекетаралық пайдаланылатын гидротехникалық құрылысжайлар мен каналдар, сондай-ақ қайтарымды суларды бұру бойынша коллекторлар;

3) су шаруашылығы құрылысжайларын қауіпсіз пайдалану – су шаруашылығы құрылысжайларының бұзылуына жол бермеуге бағытталған шаралар;

4) гидрологиялық жыл – 1 қазаннан 30 қыркүйекке дейінгі кезеңде гидрологиялық процестердің бір жылдық даму циклі (1 қазан – 31 наурыз аралығы вегетацияаралық кезең, 1 сәуір – 30 қыркүйек аралығы вегетациялық кезең);

5) трансшекаралық әсер – физикалық көзі Тараптардың бірінің мемлекетінің аумағында толық немесе ішінара орналасқан, адамның іс-әрекетінен туындайтын трансшекаралық сулардың жай-күйінің өзгеруі нәтижесінде екінші Тарап мемлекетінің қоршаған ортасы үшін туындайтын кез келген елеулі зиянды салдар;

6) бірлескен комиссия – трансшекаралық су объектілерін, сондай-ақ мемлекетаралық пайдаланылатын су шаруашылығы құрылысжайларын бірлесіп басқару және ұтымды пайдалану жөніндегі Қазақстан-Өзбекстан үкіметаралық комиссиясы.

2-бап

1. Осы Келісімнің мақсаттары трансшекаралық су объектілерін бірлесіп басқару және ұтымды пайдалану, сондай-ақ мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларын қауіпсіз пайдалану болып табылады.

2. Әрбір Тарап трансшекаралық су объектілерінің су ресурстарын екінші Тарапқа елеулі нұсқан келтірмейтіндей етіп пайдаланады.

3. Тараптар өз мемлекеттерінің гидрометеорологиялық қызметтерінің ақпараты негізінде жыл сайын су ресурстарының болжамын және олардың бөлінуін 10 сәуірге дейінгі вегетациялық кезең және 10 қазанға дейінгі вегетацияаралық кезең мерзімінде қалыптастырады, тиісті болжам бірлескен комиссияның хаттамасымен ресімделеді. Трансшекаралық су объектілерінің су ресурстарын бөлу әділдік пен ашықтық негізінде жүзеге асырылады.

4. Тараптар трансшекаралық су объектілерінің сулылығын қамтамасыз ету мақсатында Тәжікстан Республикасы және Қырғыз Республикасымен келісу бойынша жыл сайын жүйелі негізде «Бахри Точик» су қоймасы мен Токтоғұл су қоймасынан қажетті су жіберуді қамтамасыз ету жөнінде шаралар қабылдайды. Бұл ретте трансшекаралық су объектілерінің су ресурстарын бөлу жоғарыда көрсетілген су қоймаларының сулылығы мен олардан су жіберу ескеріле отырып жүзеге асырылатын болады.

3-бап

1. Осы Келісімнің ережелері Сырдария, Шыршық, Келес, Өгем өзендеріне, мемлекетаралық пайдаланудағы Достық (Дустлик), Үлкен Келес магистральдық каналына, Зах, Ханым, Ачинау, Аққойлы, Солтүстік Ташкент каналдарына, Жоғарғы Ташкент каналына және В-12, В-15, В-24, В-25 шаруашылықаралық каналдарына қолданылады.

2. Тараптар КСРО Мемлекеттік жоспарының Мемлекеттік сараптама комиссиясының 1982 жылғы 5 мамырдағы № 11 қаулысы бойынша жасалған, КСРО Мелиорация және су шаруашылығы министрлігі ғылыми-техникалық кеңесі отырысының 1984 жылғы 29 ақпандағы № 413 хаттамасымен бекітілген Сырдария өзені бассейінінің су ресурстарын кешенді пайдалану мен қорғаудың нақтыланған схемасын түзету жазбасының ережелерін орындайды.

4-бап

Тараптар трансшекаралық су объектілерінің су ресурстарын бірлесіп басқару және ұтымды пайдалану, мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларын қауіпсіз пайдалану мәселелерінде тығыз ынтымақтастықты жүзеге асырады. Тараптар осы мақсатта:

1) трансшекаралық су объектілерінің шекара маңындағы гидропосттарында (оның ішінде үшінші елдермен және «Сырдария» БСБ), мемлекетаралық және шаруашылықаралық пайдаланудағы, сондай-ақ Тараптар мемлекеттерінің аумақтарында орналасқан су шаруашылығы құрылыстарында судың есебін жүргізеді және бірлескен комиссия бекіткен тәртіппен ақпарат алмасады;

2) су тартудың белгіленген лимиттері шеңберінде трансшекаралық су объектілерінде және мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы

құрылысжайларында су ресурстарының келісілген бөлінуін қамтамасыз етеді;

3) деректерді онлайн режимде беруді қамтамасыз ете отырып, трансшекаралық су объектілерінде және мемлекетаралық және шаруашылықаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларында су алуды есепке алудың бірлескен автоматтандырылған жүйесін құрады;

4) трансшекаралық су объектілерінде су үнемдеу және су ысырабын азайту, сондай-ақ мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларын реконструкциялау, жөндеу, пайдалану және техникалық қызмет көрсету, автоматтандыру және жаңғырту жөніндегі іс-шараларды, оның ішінде үлестік қаржыландыру арқылы бірлесіп іске асырады, су үнемдеу технологияларын қолдану тәжірибесімен алмасуды жүзеге асырады;

5) Сырдария өзенінің бассейні су ресурстарының пайдаланылуына мониторинг жүргізеді және олардың сарқылуына жол бермеу бойынша бірлескен шаралар қабылдайды;

6) Сырдария өзенінің бассейнінен лимиттен тыс қайтарымсыз су алуға жол бермеу мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасайды;

7) су тасу (топан су басу), су тасқыны, құрғақшылық салдарының алдын алу және азайту жөніндегі бірлескен бағдарламаларды әзірлейді және іске асырады;

8) мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларына (жағалауларға, қорғаныш дамбаларына және басқа да құрылысжайларға) тұрақты бірлескен тексеру жүргізеді;

9) трансшекаралық су объектілерінде және мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылыстарында табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөнінде бірлескен шаралар қабылдайды;

10) Тараптар мемлекеттерінің суармалы жерлерінің мелиорациялық жай-күйіне трансшекаралық су объектілері мен мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларының теріс әсерін азайту мәселесін бірлесіп зерделеуді жүргізеді және қажетіне қарай бірлескен қаржыландыруды қоса алғанда, тиісті теріс әсерді азайту/жою жөнінде шаралар қабылдайды;

11) персонал мен техниканың мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы объектілеріне қызмет көрсету және пайдалану үшін Қазақстан-Өзбекстан мемлекеттік шекарасын оңайлатылған тәртіппен кесіп өтуіне байланысты мәселелерді шешуге ықпал көрсетеді;

12) дренаждық суларды (қайтарымды суларды) қалыптастыру орындарында суару үшін пайдалану бойынша шаралар қабылдайды.

5-бап

1. Тараптар осы Келісімнің 3-бабының 1-тармағында көрсетілген мемлекетаралық пайдаланудағы каналдарды пайдалануға және жөндеуге арналған шығындарды қаржыландыру мәселелері бойынша ынтымақтастықты жүзеге асырады.

2. Тараптар Қазақстан-Өзбекстан мемлекеттік шекарасы сызығы мен оған іргелес аумақтарда орналасқан суармалы алқаптарда коллекторлық-дренаждық суларды бөгеуді болғызбауға міндеттенеді. Коллекторлық-дренаждық суларды бөгеу орын алған жағдайда аумағында су бөгелген мемлекет Тарапы оны жою бойынша шұғыл шаралар қабылдайды.

3. Тараптар өзара келісім бойынша шекара маңындағы аумақтарда коллекторлық-дренаждық жүйелерге жоспарлы механикаландырылған тазарту жұмыстарын жүргізуді жүзеге асырады.

4. Тараптардың әрқайсысы өз мемлекетінің аумағында орналасқан қолда бар және құрылатын гидротехникалық құрылысжайларды тиісінше пайдалануға жауапты болады.

6-бап

Тараптар мемлекеттерінің осы Келісімді іске асыру жөніндегі құзыретті органдары:

Қазақстан Республикасынан – Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі;

Өзбекстан Республикасынан – Өзбекстан Республикасының Су шаруашылығы министрлігі.

Тараптар құзыретті органдардың атаулары немесе функциялары өзгергені туралы бірін-бір дипломатиялық арналар арқылы уактылы хабардар етеді.

7-бап

1. Осы Келісімнің ережелерін іске асыру мақсатында Тараптар бірлескен комиссия құрады.

2. Бірлескен комиссия Тараптар мемлекеттерінің ұлттық заңнамасына сәйкес Тараптардың әрқайсысы тағайындайтын екі тең төрағаның басшылығымен жұмыс істейді.

3. Бірлескен комиссияның жұмыс тәртібі бірлескен комиссия қабылдаған және Тараптар бекіткен Ережемен регламенттеледі.

Бірлескен комиссияның отырыстары жылына екі рет Тараптар мемлекеттерінің аумақтарында кезекпен өткізіледі. Бірлескен комиссияның шешімдері оның отырыстарының хаттамаларымен ресімделеді. Бірлескен комиссияның жұмыс тілі – орыс тілі.

4. Бірлескен комиссия қажет болған жағдайда осы Келісімнің ережелерін іске асыруға қатысты мәселелерді шешу үшін сарапшылардың жұмыс топтарын қалыптастырады.

8-бап

1. Бірлескен комиссияның негізгі функциялары:

1) Тараптардың мемлекеттік органдарының осы Келісімнің ережелерін іске асыру жөніндегі іс-қимылдарын үйлестіру;

2) Достық (Дустлик) каналы және мемлекетаралық пайдаланудағы басқа да каналдар арқылы су беруді қамтамасыз ету;

3) мемлекетаралық пайдаланудағы су шаруашылығы құрылысжайларының суару жүйелерін бірлесіп жөндеу жөнінде шешімдер қабылдау;

4) трансшекаралық суды кешенді пайдаланудың және қорғаудың бірлескен схемаларын әзірлеуді ұйымдастыру;

5) жоспарланған іс-шаралардың қоршаған ортаға әсерін бағалау мәселелері бойынша қосымша консультацияларды алты ай ішінде өткізу;

Бірлескен комиссия Тараптарының бірінің жоспарланған шараларды бағалауда туындаған ерекше қиындықтар жөнінде өтініші болған жағдайда, бұл мерзім алты және одан да көп айға ұзартылады;

6) осы Келісімнің ережелерін іске асыруға байланысты өзге де функциялар.

9-бап

1. Бірлескен комиссияның отырыстарын және сарапшылардың жұмыс топтарының кездесулерін ұйымдастыруға және өткізуге байланысты шығыстарды мемлекет аумағында аталған іс-шаралар жүргізілетін Тарап көтереді.

2. Бірлескен комиссия отырыстарына және сарапшылардың жұмыс топтарының кездесулеріне қатысушыларды іссапарға жіберу жөніндегі шығыстарды жіберуші Тарап көтереді.

3. Тараптар осы Келісімді орындау барысында туындайтын шығыстарды, егер әрбір нақты жағдайда өзге тәртіп келісілмесе, Тараптар мемлекеттерінің ұлттық заңнамаларында көзделген қаражат шегінде дербес көтереді.

10-бап

Осы Келісімнің ережелерін түсіндіру және қолдану жөніндегі даулар мен келіспеушіліктер Тараптар арасындағы келіссөздер мен консультациялар арқылы шешіледі.

11-бап

Тараптардың өзара келісуі бойынша осы Келісімге оның ажырамас бөліктері болып табылатын өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін, олар жекелеген хаттамалармен ресімделеді және осы Келісімнің 12-бабында көзделген тәртіппен күшіне енеді.

12-бап

1. Осы Келісім Тараптардың оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетішілік рәсімдерді орындағаны туралы соңғы жазбаша хабарлама дипломатиялық арналар арқылы алынған күннен бастап күшіне енеді.

2. Осы Келісім 5 жыл мерзімге жасалады және егер Тараптардың ешқайсысы ағымдағы кезең аяқталғанға дейін 6 ай бұрын екінші Тарапты оның қолданысын тоқтату ниеті туралы дипломатиялық арналар арқылы жазбаша хабардар етпесе, келесі бес жылдық кезеңге автоматты түрде ұзартылатын болады. Бұл жағдайда осы Келісім осындай хабарламаны алған күннен бастап өз қолданысын тоқтатады.

Осы Келісімнің қолданысын тоқтату Тараптардың оның қолданылу кезеңінде басталған және оның қолданылуы тоқтатылған кезде аяқталмаған жобалар мен бағдарламаларды жүзеге асыруына әсер етпейді.

2025 жылғы « 15 » қарашада Ташкент қаласында әрқайсысы қазақ, өзбек және орыс тілдерінде екі түпнұсқа данада жасалды, бұл ретте барлық мәтіннің күші бірдей.

Осы Келісімнің ережелерін түсіндіру мақсатында Тараптар орыс тіліндегі мәтінге жүгінетін болады.

Қазақстан Республикасының
Үкіметі үшін

Н. Нуров

Өзбекстан Республикасының
Үкіметі үшін

Хайит

**Соглашение
между Правительством Республики Казахстан и
Правительством Республики Узбекистан о совместном управлении и
рациональном использовании трансграничных водных объектов**

Правительство Республики Казахстан и Правительство Республики Узбекистан, именуемые в дальнейшем «Стороны»,

основываясь на положениях Договора о вечной дружбе между Республикой Казахстан и Республикой Узбекистан от 31 октября 1998 года и Договора между Республикой Казахстан и Республикой Узбекистан о союзнических отношениях от 22 декабря 2022 года,

подтверждая приверженность целям и принципам Устава Организации Объединенных Наций и другим общепризнанным нормам международного права,

подтверждая обязательства государств Сторон в соответствии с Соглашением между Республикой Казахстан, Республикой Кыргызстан, Республикой Узбекистан, Республикой Таджикистан и Туркменистаном о сотрудничестве в сфере совместного управления использованием и охраной водных ресурсов межгосударственных источников от 18 февраля 1992 года, Конвенцией по охране и использованию трансграничных водотоков и международных озер от 17 марта 1992 года и Конвенцией о праве несудоходных видов использования международных водотоков от 21 мая 1997 года,

в целях предотвращения, ограничения и сокращения трансграничного воздействия, а также обеспечения совместного управления и рационального использования трансграничных водных объектов,

согласились о нижеследующем:

Статья 1

Понятия, используемые в настоящем Соглашении, означают следующее:

1) трансграничный водный объект – водоток либо постоянное или временное сосредоточение вод, имеющие признаки водного режима,

пересекающие линию Государственной границы между государствами Сторон и/или протекающие по ней;

2) водохозяйственные сооружения межгосударственного пользования – гидротехнические сооружения и каналы межгосударственного пользования, по которым осуществляется подача воды водопотребителям обеих Сторон, а также коллекторы по отводу возвратных вод;

3) безопасная эксплуатация водохозяйственных сооружений – меры, направленные на недопущение разрушения водохозяйственных сооружений;

4) гидрологический год – годичный цикл развития гидрологических процессов в период с 1 октября по 30 сентября (межвегетационный период – с 1 октября по 31 марта, вегетационный период – с 1 апреля по 30 сентября);

5) трансграничное воздействие – любые значительные вредные последствия, возникающие в результате изменения состояния трансграничных вод, вызываемые деятельностью человека, физический источник которых расположен полностью или частично на территории государства одной из Сторон, для окружающей среды государства другой Стороны;

6) совместная комиссия – Межправительственная казахстанско-узбекская комиссия по совместному управлению и рациональному использованию трансграничных водных объектов, а также водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования.

Статья 2

1. Целями настоящего Соглашения являются совместное управление и рациональное использование трансграничных водных объектов, а также безопасная эксплуатация водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования.

2. Каждая Сторона использует водные ресурсы трансграничных водных объектов таким образом, чтобы не нанести значительный ущерб другой Стороне.

3. Стороны на основе информации гидрометеорологических служб своих государств Сторон ежегодно формируют прогноз водных ресурсов и их распределение в срок до 10 апреля на вегетационный период и до 10 октября на межвегетационный период, соответствующий прогноз оформляется протоколом совместной комиссии. Распределение водных

ресурсов трансграничных водных объектов осуществляется на основе справедливости и прозрачности.

4. В целях обеспечения водности трансграничных водных объектов Стороны ежегодно на системной основе по согласованию с Республикой Таджикистан и Кыргызской Республикой принимают меры по обеспечению необходимого попуска воды из водохранилища «Бахри-Точик» и Токтогульского водохранилища. При этом распределение водных ресурсов трансграничных водных объектов будет осуществляться с учетом водности и попусков воды из вышеуказанных водохранилищ.

Статья 3

1. Положения настоящего Соглашения распространяются на реки Сырдарья, Чирчик, Келес, Угам, каналы межгосударственного пользования Достык (Дустлик), Большой Келесский магистральный канал, Зах, Ханым, Ачинау, Аккойлы, Северный Ташкентский канал, Верхний Ташкентский канал и межхозяйственные каналы В-12, В-15, В-24, В-25.

2. Стороны выполняют положения Корректирующей записки к Уточненной схеме комплексного использования и охраны водных ресурсов бассейна реки Сырдарьи, утвержденной протоколом заседания научно-технического совета Министерства мелиорации и водного хозяйства СССР от 29 февраля 1984 года № 413, составленной по постановлению ГЭК Госплана СССР от 5 мая 1982 года № 11.

Статья 4

Стороны осуществляют тесное сотрудничество в вопросах совместного управления и рационального использования водных ресурсов трансграничных водных объектов, безопасной эксплуатации водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования. В этих целях Стороны:

1) ведут учет воды на приграничных гидростаях (в том числе с третьими странами и БВО «Сырдарья») трансграничных водных объектов, водохозяйственных сооружениях межгосударственного и межхозяйственного пользования, а также расположенных на территориях государств Сторон, и проводят обмен информацией в порядке, утвержденном совместной комиссией;

2) обеспечивают согласованное распределение водных ресурсов на трансграничных водных объектах и водохозяйственных сооружениях

межгосударственного пользования в рамках установленных лимитов водозаборов;

3) создают совместную автоматизированную систему учета забора воды на трансграничных водных объектах и водохозяйственных сооружениях межгосударственного и межхозяйственного пользования с обеспечением передачи данных в онлайн-режиме;

4) совместно реализуют мероприятия по водосбережению и уменьшению потерь воды на трансграничных водных объектах, а также по реконструкции, ремонту, эксплуатации и техническому обслуживанию, автоматизации и модернизации водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования, в том числе посредством долевого финансирования, осуществляют обмен опытом применения водосберегающих технологий;

5) осуществляют мониторинг за использованием водных ресурсов бассейна реки Сырдарья и принимают совместные меры по недопущению их истощения;

6) взаимодействуют по вопросам недопущения сверхлимитного безвозвратного изъятия вод из бассейна реки Сырдарьи;

7) разрабатывают и реализуют совместные программы по предотвращению и уменьшению последствий наводнений (подтоплений), паводков, засух;

8) проводят регулярные совместные обследования водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования (берега, защитные дамбы и другие сооружения);

9) принимают совместные меры по предупреждению чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и ликвидации их последствий на трансграничных водных объектах и водохозяйственных сооружениях межгосударственного пользования;

10) проводят совместное изучение вопроса уменьшения отрицательных воздействий трансграничных водных объектов и водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования на мелиоративное состояние орошаемых земель государств Сторон и при необходимости предпринимают меры по уменьшению/устранению соответствующего отрицательного воздействия, включая совместное финансирование;

11) оказывают содействие решению вопросов, связанных с упрощенным пересечением казахстанско-узбекской Государственной границы персоналом и техникой для обслуживания и эксплуатации водохозяйственных объектов межгосударственного пользования;

12) принимают меры по использованию дренажных вод (возвратные воды) в местах их формирования для орошения.

Статья 5

1. Стороны осуществляют сотрудничество по вопросам финансирования затрат на эксплуатацию и ремонт каналов межгосударственного пользования, указанных в пункте 1 статьи 3 настоящего Соглашения.

2. Стороны обязуются не допускать подпор коллекторно-дренажных вод на орошаемых площадях, расположенных на линии казахстанско-узбекской Государственной границы и примыкающих к ним территориях. В случае образования подпора коллекторно-дренажных вод Сторона, с территории государства которой осуществляется подпор, принимает неотложные меры по его устранению.

3. Стороны по взаимному согласованию осуществляют плановые механизированные очистительные работы коллекторно-дренажных систем на приграничных территориях.

4. Каждая из Сторон несет ответственность за надлежащую эксплуатацию имеющихся и создаваемых гидротехнических сооружений, находящихся на территории своего государства.

Статья 6

Компетентными органами государств Сторон по реализации настоящего Соглашения являются:

от Республики Казахстан – Министерство водных ресурсов и ирригации Республики Казахстан;

от Республики Узбекистан – Министерство водного хозяйства Республики Узбекистан.

Об изменении названий или функций компетентных органов Стороны своевременно информируют друг друга по дипломатическим каналам.

Статья 7

1. В целях реализации положений настоящего Соглашения Стороны создают совместную комиссию.

2. Совместная комиссия функционирует под руководством двух сопредседателей, назначаемых каждой из Сторон в соответствии с национальным законодательством государств Сторон.

3. Порядок работы совместной комиссии регламентируется Положением, принятым совместной комиссией и утвержденным Сторонами.

Заседания совместной комиссии проводятся поочередно на территориях государств Сторон два раза в год. Решения совместной комиссии оформляются протоколами ее заседаний. Рабочим языком совместной комиссии является русский язык.

4. Совместная комиссия в случае необходимости формирует рабочие группы экспертов для решения вопросов, относящихся к реализации положений настоящего Соглашения.

Статья 8

1. Основными функциями совместной комиссии являются:

1) координация действий государственных органов Сторон по реализации положений настоящего Соглашения;

2) обеспечение подачи воды по каналу Достык (Дустлик) и другим каналам межгосударственного пользования;

3) принятие решений по совместному ремонту оросительных систем водохозяйственных сооружений межгосударственного пользования;

4) организация разработки совместных схем комплексного использования и охраны трансграничных вод;

5) проведение дополнительных консультаций по вопросам оценки воздействия планируемых мероприятий на окружающую среду в течение шести месяцев;

в случае просьбы одной из Сторон совместной комиссии, для которой оценка планируемых мер представляет особые трудности, этот срок продлевается на шесть и более месяцев;

6) иные функции, связанные с реализацией положений настоящего Соглашения.

Статья 9

1. Расходы, связанные с организацией и проведением заседаний Совместной комиссии и встреч рабочих групп экспертов, несет та Сторона, на территории государства которой проводятся указанные мероприятия.

2. Расходы по командированию участников заседаний Совместной комиссии и встреч рабочих групп экспертов несет направляющая Сторона.

3. Стороны самостоятельно несут расходы, которые возникают в ходе выполнения ими настоящего Соглашения, в пределах средств, предусмотренных национальными законодательствами государств Сторон, если в каждом конкретном случае не будет согласован иной порядок.

Статья 10

Споры и разногласия по толкованию и применению положений настоящего Соглашения разрешаются путем переговоров и консультаций между Сторонами.

Статья 11

По взаимному согласию Сторон в настоящее Соглашение могут вноситься изменения и дополнения, являющиеся его неотъемлемыми частями, которые оформляются отдельными протоколами и вступают в силу в порядке, предусмотренном статьей 12 настоящего Соглашения.

Статья 12

1. Настоящее Соглашение вступает в силу с даты получения по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

2. Настоящее Соглашение заключается сроком на 5 лет и будет автоматически продлеваться на следующие пятилетние периоды, если ни одна из Сторон за 6 месяцев до истечения текущего пятилетнего периода письменно не уведомит по дипломатическим каналам другую Сторону о своем намерении прекратить его действие. В этом случае настоящее Соглашение прекращает свое действие с даты получения такого уведомления.

Прекращение действия настоящего Соглашения не будет влиять на осуществление Сторонами проектов и программ, начатых в период его действия и не завершенных к моменту прекращения его действия.

Совершено в городе Ташкент, «15» ноября 2025 года в двух подлинных экземплярах, каждый на казахском, узбекском и русском языках, при этом все тексты имеют одинаковую силу.

В целях толкования положений настоящего Соглашения Стороны будут обращаться к тексту на русском языке.

**За Правительство
Республики Казахстан**

Н. Нурит

**За Правительство
Республики Узбекистан**

Хайф

**Qozog‘iston Respublikasi Hukumati bilan
O‘zbekiston Respublikasi Hukumati o‘rtasida
transchegaraviy suv obyektlarini birgalikda boshqarish
va oqilona foydalanish to‘g‘risida
bitim**

Qozog‘iston Respublikasi Hukumati va O‘zbekiston Respublikasi Hukumati keyingi o‘rinlarda Tomonlar deb ataluvchilar,

1998-yil 31-oktabrda imzolangan Qozog‘iston Respublikasi bilan O‘zbekiston Respublikasi o‘rtasida abadiy do‘stlik to‘g‘risidagi Shartnoma hamda 2022-yil 22-dekabrda imzolangan ittifoqchilik munosabatlari to‘g‘risidagi Shartnoma qoidalariga asoslanib,

Birlashgan Millatlar Tashkiloti Nizomi va xalqaro huquqning boshqa umume’tirof etilgan normalariga sodiqligini tasdiqlab,

1992-yil 18-fevralda imzolangan Qozog‘iston Respublikasi, Qirg‘iziston Respublikasi, O‘zbekiston Respublikasi, Tojikiston Respublikasi va Turkmaniston o‘rtasida davlatlararo manbalarning suv resurslaridan foydalanish va ularni muhofaza qilishni birgalikda boshqarish sohasida hamkorlik to‘g‘risidagi Bitim, 1992-yil 17-martdagi Transchegaraviy suv oqimlari va xalqaro ko‘llarni muhofaza qilish va ulardan foydalanish to‘g‘risidagi Konvensiya hamda 1997-yil 21-maydagi Xalqaro suv oqimlaridan kemasozlikdan tashqari maqsadlarda foydalanish huquqi to‘g‘risidagi Konvensiya doirasidagi majburiyatlarini qayd etib,

Transchegaraviy ta’sirlarning oldini olish, ularni kamaytirish hamda transchegaraviy suv obyektlarini birgalikda boshqarish va ulardan oqilona foydalanishni ta’minlash maqsadida,

quyidagilar to‘g‘risida kelishib oldilar:

1-modda

Mazkur Bitimda qo‘llaniladigan tushunchalar quyidagilarni anglatadi:

1) transchegaraviy suv obyekti – Tomonlar davlatlari o‘rtasidagi Davlat chegarasi chizig‘ini kesib o‘tuvchi va/yoki undan oqib o‘tuvchi suv rejimi belgilariga ega bo‘lgan suv oqimi yoxud suvlarning doimiy yoki vaqtinchalik to‘planishi;

2) Davlatlararo foydalaniladigan suv xo‘jaligi inshootlari – ikkala Tomon suv iste’molchilariga suv yetkazib berish amalga oshiriladigan davlatlararo foydalanishdagi gidrotexnika inshootlari va kanallari, shuningdek qaytarma suvlarni chiqarib yuborish bo‘yicha kollektorlar;

3) Suv xo'jaligi inshootlarining xavfsiz ekspluatatsiyasi — inshootlar buzilishining oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlar majmui;

4) Hidrologik yil — 1-oktabrdan keyingi yil 30-sentabrgacha bo'lgan davr (vegetatsiyalararo davri — 1-oktabrdan keyingi yil 31-martgacha, vegetatsiya davri — 1-apreldan 30-sentabrgacha);

5) transchegaraviy ta'sir – Tomonlardan birining davlati hududida to'liq yoki qisman joylashgan fizik manbadan kelib chiqadigan transchegaraviy suvlar holatining inson faoliyati natijasida o'zgarishi oqibatida boshqa Tomon davlatining atrof-muhitiga yetkaziladigan har qanday sezilarli zararli oqibatlar;

6) Qo'shma komissiya — Transchegaraviy suv obyektlarini, shuningdek, davlatlararo foydalaniladigan suv xo'jaligi inshootlarini birgalikda boshqarish va ulardan oqilona foydalanish bo'yicha Qozog'iston-O'zbekiston Hukumatlararo komissiyasi.

2-modda

1. Mazkur Bitimning maqsadi transchegaraviy suv obyektlarini birgalikda boshqarish va ulardan oqilona foydalanish, shuningdek davlatlararo foydalaniladigan suv xo'jaligi inshootlarining xavfsiz ekspluatatsiyasini ta'minlashdan iborat.

2. Har bir Tomon transchegaraviy suv obyektlarining suv resurslaridan boshqa Tomonga sezilarli zarar yetkazmaydigan tarzda foydalanadi.

3. Tomonlar har yili o'z davlatlarining gidrometeorologik xizmatlari ma'lumotlariga asoslanib, suv resurslari prognozini ishlab chiqadilar va ularni 10-aprelgacha (vegetatsiya davri uchun) hamda 10-oktabrgacha (novegetatsiya davri uchun) taqsimlashni belgilaydilar. Ushbu prognoz Qo'shma komissiya bayonnomasi bilan rasmiylashtiriladi.

4. Transchegaraviy suv obyektlarining suv sig'imini ta'minlash maqsadida Tomonlar har yili Tojikiston Respublikasi va Qirg'iziston Respublikasi bilan kelishgan holda, "Bahri Tojik" va "To'xtogul" suv omborlaridan zarur suv tashlamalarini amalga oshirish choralari ko'radilar. Bu holda, transchegaraviy suv havzalarining suv resurslarini taqsimlash yuqorida ko'rsatilgan suv omborlaridan suv miqdori va suv chiqarishni hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

3-modda

1. Mazkur Bitim quyidagi suv obyektlariga nisbatan qo'llaniladi: Sirdaryo, Chirchiq, Keles, Ugam daryolari, "Do'stlik", "Katta Keles" magistral kanallari, "Zax", "Xonim", "Achinov", "Aqqo'yli", "Shimoliy Toshkent", "Yuqori Toshkent" kanallari hamda B-12, B-15, B-24, B-25 xo'jaliklararo kanallari.

2. Tomonlar SSSR Davlat rejalashtirish qo'mitasi Davlat ekspertiza komissiyasining 1982-yil 5-maydagi 11-sonli qaroriga muvofiq tuzilgan SSSR Melioratsiya va suv xo'jaligi vazirligi ilmiy-texnik kengashining 1984-yil 29-fevraldagi 413-sonli yig'ilishi bayonnomasi bilan tasdiqlangan "Sirdaryo daryosi havzasi suv resurslaridan kompleks foydalanish va ularni muhofaza qilish bo'yicha qayta ko'rib chiqilgan sxemaga tuzatish kiritish to'g'risidagi eslatma" qoidalariga rioya qiladilar.

4-modda

Tomonlar transchegaraviy suv obyektlarining suv resurslarini birgalikda boshqarish va ulardan oqilona foydalanish, shuningdek, davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarining xavfsiz ekspluatatsiyasi masalalarida yaqindan hamkorlikni amalga oshiradilar. Shu maqsadda Tomonlar:

1) transchegaraviy suv obyektlari, davlatlararo va xo'jaliklararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlari hamda Tomonlar davlatlari hududlarida joylashgan suv hisobini (uchinchi mamlakatlar va "Sirdaryo" havzasi suv xo'jaligi birlashmasi bilan birgalikda) chegara gidropostlarida yuritadilar va axborot almashinuvini Qo'shma komissiya tarafidan tasdiqlangan tartibda amalga oshiradilar;

2) transchegaraviy suv obyektlari hamda davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarida belgilangan suv olish limitlari doirasida suv resurslarini muvofiqlashtirilgan tarzda taqsimlanishini ta'minlaydilar;

3) transchegaraviy suv obyektlari hamda davlatlararo va xo'jaliklararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarida suv olishni hisobga olishning qo'shma avtomatlashtirilgan tizimini yaratadilar va ma'lumotlarning onlayn tarzda uzatilishini ta'minlaydilar;

4) transchegaraviy suv obyektlarida suvni tejash va yo'qotishlarni kamaytirish, shuningdek, davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarini rekonstruksiya qilish, ta'mirlash, ekspluatatsiya va texnik xizmat ko'rsatish, avtomatlashtirish va modernizatsiya qilish bo'yicha tadbirlarni hamkorlikda, shu

jumladan, ulushli moliyalashtirish asosida amalga oshiradilar, suv tejovchi texnologiyalarni qo'llash bo'yicha tajriba almashadilar;

5) Sirdaryo daryosi havzasida suv resurslaridan foydalanish ustidan monitoring olib boradilar va ularning kamayishiga yo'l qo'ymaslik maqsadida qo'shma choralar ko'radilar;

6) Sirdaryo daryosi havzasidan me'yordan ortiqcha, qaytarilmaydigan suv olishning oldini olish masalalarida o'zaro hamkorlik qiladilar;

7) suv toshqinlari (suv bosish), sel oqimlari va qurg'oqchilik oqibatlarini oldini olish va kamaytirish bo'yicha qo'shma dasturlarni ishlab chiqadilar va amalga oshiradilar;

8) davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarini (sohil qismlari, himoya dambalari va boshqa inshootlarni) muntazam ravishda birgalikda tekshiruvdan o'tkazadilar;

9) transchegaraviy suv obyektlari va davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarida tabiiy va texnogen xususiyatdagi favqulodda vaziyatlarning oldini olish va ularning oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha qo'shma choralarini ko'radilar;

10) transchegaraviy suv obyektlari hamda davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi inshootlarining Tomonlar davlatlarining sug'oriladigan yerlarining meliorativ holatiga salbiy ta'sirini kamaytirish masalasini birgalikda o'rganadilar va zarur hollarda ushbu salbiy ta'sirni kamaytirish yoki bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlarni, shu jumladan, qo'shma moliyalashtirishni amalga oshiradilar;

11) davlatlararo foydalanishdagi suv xo'jaligi obyektlarini xizmat ko'rsatish va ekspluatatsiya qilish uchun zarur bo'lgan xodimlar va texnikalarning qozog'iston-o'zbekiston Davlat chegarasidan soddalashtirilgan tartibda o'tishi bilan bog'liq masalalarning hal etilishiga ko'maklashadilar;

12) drenaj (qaytarma) suvlardan ularning hosil bo'lish joylarida sug'orish maqsadlarida foydalanish choralarini ko'radilar.

5-modda

1. Tomonlar mazkur Bitimning 3-moddasi 1-bandida ko'rsatilgan davlatlararo foydalaniladigan kanallarni ekspluatatsiya qilish va ta'mirlash xarajatlarini moliyalashtirish bo'yicha hamkorlik qiladilar.

2. Tomonlar qozog'iston-o'zbekiston Davlat chegarasi chizig'i bo'ylab joylashgan va unga tutash hududlardagi sug'oriladigan maydonlarda kollektordan chiqadigan drenaj suvlari sathining ko'tarilib ketishiga yo'l qo'ymaslik majburiyatini oladilar. Agar drenaj suvlari sathi ko'tarilishi holati

yuzaga kelsa, bunday holat sodir bo'lgan davlat zudlik bilan ushbu holatni bartaraf etish choralari ko'radi.

3. Tomonlar o'zaro kelishuv asosida chegara hududlarida joylashgan kollektor-drenaj tizimlarini mexanizatsiyalashgan usulda rejali tozalash ishlarini amalga oshiradilar.

4. Har bir Tomon o'z davlati hududida joylashgan mavjud va barpo etilayotgan gidrotexnik inshootlarning to'g'ri va xavfsiz ekspluatatsiyasi uchun mas'ul hisoblanadi.

6-modda

Quyidagilar mazkur Tomonlar davlatlarining mazkur Bitimni amalga oshirish bo'yicha vakolatli organlari hisoblanadilar:

Qozog'iston Respublikasi tomonidan – Qozog'iston Respublikasi Suv resurslari va irrigatsiya vazirligi;

O'zbekiston Respublikasi tomonidan – O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi.

Tomonlar vakolatli organlarining nomlanishi yoki ularning funksiyalarida o'zgarishlar bo'lgan taqdirda, Tomonlar bu haqda bir-birlarini o'z vaqtida diplomatik kanallar orqali xabardor etadilar.

7-modda

1. Mazkur Bitim qoidalarini amalga oshirish maqsadida Tomonlar Qo'shma komissiya tashkil etadilar.

2. Qo'shma komissiya har bir Tomon tarafidan o'z davlatining milliy qonunchiligiga muvofiq tayinlanadigan ikki hamraisi rahbarligida faoliyat yuritadi.

3. Qo'shma komissiyaning faoliyat tartibi Komissiya tomonidan qabul qilinadigan va Tomonlar tarafidan tasdiqlanadigan Nizom bilan belgilanadi.

Qo'shma komissiya yig'ilishlari Tomonlar davlatlari hududlarida navbatma-navbat yiliga ikki marta o'tkaziladi. Qo'shma komissiyaning qarorlari uning yig'ilishlari bayonnomalari bilan rasmiylashtiriladi. Qo'shma komissiyaning ishchi tili rus tili hisoblanadi.

4. Zarur hollarda, Qo'shma komissiya mazkur Bitim qoidalarini amalga oshirish bilan bog'liq masalalarni hal etish uchun ekspertlar ishchi guruhlarini tashkil etadi.

8-modda

1. Qo'shma komissiyaning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

1) Tomonlarning davlat organlari faoliyatini mazkur Bitim qoidalarini amalga oshirish bo'yicha muvofiqlashtirish.

2) "Do'stlik" kanali hamda boshqa davlatlararo foydalaniladigan kanallar orqali suv yetkazib berilishini ta'minlash;

3) davlatlararo foydalaniladigan suv xo'jaligi inshootlarining sug'orish tizimlarini birgalikda ta'mirlash bo'yicha qarorlar qabul qilish;

4) transchegaraviy suvlaridan kompleks foydalanish va ularni muhofaza qilishning qo'shma sxemalari ishlab chiqilishini tashkillashtirish;

5) rejalashtirilayotgan tadbirlarning atrof-muhitga ta'sirini baholash masalalari bo'yicha olti oy davomida qo'shimcha maslahatlashuvlar o'tkazish;

Agar Qo'shma komissiyaning bir tomoni uchun rejalashtirilayotgan chora-tadbirlarni baholashda maxsus qiyinchiliklar yuzaga kelsa, uning iltimosiga binoan mazkur muddat olti oyga yoki undan ko'proq muddatga uzaytiriladi.

6) mazkur Bitim qoidalarini amalga oshirish bilan bog'liq boshqa funksiyalarni bajarish.

9-modda

1. Qo'shma komissiya yig'ilishlari va ekspert ishchi guruhlarini yig'ilishlarini tashkil etish va o'tkazish bilan bog'liq xarajatlar ushbu tadbirlar o'tkaziladigan davlat Tomoni tarafidan qoplanadi.

2. Qo'shma komissiya yig'ilishlari va ekspert ishchi guruhlarini yig'ilishlari ishtirokchilarining yo'l xarajatlari yuboruvchi Tomon tarafidan qoplanadi.

3. Tomonlar ushbu Bitimni amalga oshirish bilan bog'liq xarajatlarni, agar har bir alohida holatda boshqacha kelishib olinmagan bo'lsa, o'z davlatlarining milliy qonunchiligida nazarda tutilgan mablag'lar doirasida mustaqil ravishda qoplaydilar.

10-modda

Mazkur Bitim qoidalarini talqin etish va qo'llash bilan bog'liq nizolar va kelishmovchiliklar Tomonlar o'rtasida muzokara va maslahatlashuvlar yo'li bilan hal etiladi.

11-modda

Tomonlarning o'zaro kelishuvi bilan mazkur Bitimga uning ajralmas qismi hisoblanuvchi, alohida bayonnomalar bilan rasmiylashtiriladigan va ushbu Bitimning 12-moddasida nazarda tutilgan tartibda kuchga kiruvchi o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilishi mumkin.

12-modda

1. Mazkur Bitim Tomonlar uning kuchga kirishi uchun zarur bo'lgan davlat ichki protseduralarini bajarganliklari to'g'risida diplomatik kanallar orqali oxirgi yozma xabarnoma olingan sanadan boshlab kuchga kiradi.

2. Mazkur Bitim 5 yil muddatga tuziladi va agar Tomonlardan biri joriy besh yillik davr tugashidan 6 oy avval diplomatik kanallar orqali yozma ravishda Bitim amal qilishini tugatish niyati haqida boshqa Tomonni xabardor etmasa, u holda Bitim o'z-o'zidan navbatdagi besh yillik muddatlarga uzayaveradi. Bunday holda mazkur Bitim bunday xabarnoma olingan kundan e'tiboran o'z kuchini yo'qotadi.

3. Mazkur Bitimning amal qilishi tugatish u amal qilgan davrda boshlangan, biroq uning amal qilish muddati tugagan paytda hali yakunlanmagan loyihalar va dasturlarni Tomonlar tarafidan amalga oshirishga ta'sir ko'rsatmaydi.

Mazkur Bitimning amal qilishini tugatish, uning amal qilish davrida boshlanib, to'xtatilish paytiga qadar yakunlanmagan loyihalar va dasturlarning Tomonlar tarafidan amalga oshirilishiga ta'sir ko'rsatmaydi.

Toshkent shahrida 2025-yil "15" noyabrda har biri qozoq, o'zbek va rus tillarida tuzildi, bunda barcha matnlar teng kuchga ega.

Mazkur Bitim qoidalarini talqin etish maqsadida Tomonlar rus tilidagi matnga murojaat qiladilar.

Qozog'iston Respublikasi
Hukumati nomidan

H. Hyysen -

O'zbekiston Respublikasi
Hukumati nomidan

Korayev -